

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦੁਲਟ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਅੱਗੇ ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਫਲਸੌ, ਜੇ.

ਕਸਟਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ; ਦਿੱਲੀ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਰਿਖੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 4 ਆਫ 1957।

ਯੂਨੀਅਨ
ਆਫ ਇੰਡੀਆ
ਵੀ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰਾ
ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਮਹਾਜਨ ਜੇ.

1959

ਸਤੰਬਰ, 24

ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ (1950 ਦਾ XXXI)—ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 46—ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ-ਕੀ ਨਿਵੇਕਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ-ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ-ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ-ਕਿੰਨਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ।

ਹੈਲਡ, ਕਿ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 46 ਨੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਗਰਾਨ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਆਮ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਡੀਅਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹੈਲਡ, ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਧਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉੱਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ, ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਆਖਰਕਾਰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਲੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 3 ਦਸੰਬਰ, 1956, 1956 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 48 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ,
ਸੀ.ਜੇ.

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.—ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ।

3 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਰਿਖੀ ਰਾਮ ਨੇ ਇੱਕ ਫਿਰੋਜ਼-ਉਦ-ਦੀਨ ਕੋਲ 45 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪਲਾਟ 3,750 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਫਿਰਕੂ ਗੜਬੜ ਕਾਰਨ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭੱਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਰਗੇਜਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਨਿਗਰਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਕਿ 3 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ 5 ਮਈ, 1947 ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਹਾਇਕ ਨਿਗਰਾਨ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਰਸੀਦ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ

ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਨ। ਸਹਾਇਕ ਕਟੋਡੀਅਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮੋਰਗੋਗਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਟਾਈਟਲ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰਮ ਪਰੀਤੋਸ਼ਾਹ ਸਦਾਸ਼ਿਵ ਬਨਾਮ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਟੋਡੀਅਨ ਆਫ਼ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਕੋਲ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜੇ.ਐਮ. ਮੈਸੀ ਬਨਾਮ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2), ਇਨ ਦ ਕਸਟਡੀਅਨ- ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (3), ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ

(1) ਐਲ.ਐਲ.ਆਰ. 1953 ਪੁੰਜ .90: ਐੱਸ.ਆਰ. 1953 ਪੁੰਜ. 21

(2) 1955 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 59

(3) 1956 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 490

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਦਿਆਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਵੈਕੁਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਧਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ

ਨਿਗਰਾਨ- ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ
ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
ਵੀ. ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉੱਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ
ਰਿਖੀ ਰਾਮ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ, ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ
ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਹੀ
ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਆਖਰਕਾਰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-
ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕੱਲੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ
ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਖਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਉਹ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ
ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕੇਸ ਪਰਮਿਟ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ
ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ
ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 46 ਐਕਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ
ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ
ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਸਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ
ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ
'ਤੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ
ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ
'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਗਰਾਨ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ
ਨਾ ਕਿ ਆਮ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਫ਼ਿਰੋਜ਼-ਉਦ-ਦੀਨ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ
ਅਧਿਕਾਰ "ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ। ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵੀ. ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਜੋ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਿਖੀ ਰਾਮ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਿਗਰਾਨ-
ਜਨਰਲ, ਦਿੱਲੀ
ਵੀ.
ਰਿਖੀ ਰਾਮ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਪਤੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਸਟਡੀਅਨ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਟੋਡੀਅਨ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਂਗਾ।

ਫਾਲਸ਼ੋ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਅੱਗੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.

ਬੋਹਗਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਹਰਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1954 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ: 331 (ਪੀ)।

1959

ਸਤੰਬਰ, 24

ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਆਕੂਪੈਂਸੀ ਟੈਨੈਂਟਸ (ਵੈਸਟਿੰਗ ਆਫ ਪ੍ਰੋਪ੍ਰਾਇਟਰੀ ਰਾਈਟਸ) ਐਕਟ (1953 ਦਾ III)—ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐਚ)-ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVI) ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ 1942 ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਕੀ ਤਿਆਗ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ-ਤਿਆਗ-ਦਾ ਅਰਥ।

ਹੈਲਡ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਤਿਆਗ" ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਓਕੁਪੈਂਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਚ) ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।